

Ruim 15.000 huiszwaluwnesten in Zeeland

Door J. C. Wedts de Swart

Vermoedelijk als gevolg van de aanwezigheid van goede kleigrond (bouwmate-
riaal) en de (nog) zuivere zeelucht (veel insecten) is de huiszwaluw in Zee-
land blijkens de resultaten van een driejarig onderzoek, zeer algemeen te
noemen. De boerenzwaluw komt in Zeeland veel minder als broedvogel voor.
In de Zaanstreek echter is de grond over het algemeen veenachtig en daar
zagen wij veel meer boerenzwaluwen in de broedtijd. Ondanks de goede nest-
gelegenheid — zeer veel kappen aan de woningen — zagen wij gedurende een
inventarisatie betrekkelijk weinig huiszwaluwnesten. De grondsoort speelt
volgens ondergetekende een belangrijke rol. In België zag ik j.l. zomer een
zelfde beeld. Zodra we echter een meertje, rivier of beekje naderden nam het
aantal huiszwaluwen en daarmee het aantal nesten van deze soort toe en namen
de boerenzwaluwen af. Wellicht speelt behalve de bouwstof, die voor de huis-
zwaluw klei moet zijn, ook voedselconcurrentie tussen beide soorten in de
broedtijd een rol.

Een andere opvallendheid is dat de huiszwaluw, voor wat Zeeland betreft,
sedert men met het tellen van de nesten in 1962 is begonnen in aantal
toeneemt, of misschien beter gezegd: zich herstelt van de afname die deze
zwaluwsoort te zien gaf. Althans vele oudere vogelaars, landbouwers enz.
wisten te vertellen „dat er vroeger, voor de oorlog veel meer zwaluwen
waren”. Hoeveel dat er dan wel waren, daarvan heeft men helaas geen flauw
idee meer. Een andere mogelijkheid is dat men de boerenzwaluw bedoelt, die
afgenomen is. Hoe het zij, een feit is dat reeds Jac. P. Thijsse in zijn bekende
vogelboekje (uitgave 1925) over de huiszwaluw verzuchtte dat deze soort
afnam. Volgens hem mede door de huismussen, die de nesten in het vroege
voorjaar nogal eens plègen te bezetten . . .

De resultaten van de tellingen zijn in ieder geval zeer bemoedigend en onver-

wacht hoog te noemen. Temeer als men bedenkt dat ondanks grote inspanningen van velen — de heer H. Enkelaar uit Oostburg telde vele duizenden nesten, evenals de heer M. van Doeselaar uit Axel — toch maar ca. 35 à 40 procent van Zeeland is onderzocht. De best getelde streek is West Zeeuws-Vlaanderen op de voet gevolgd door Oost Zeeuws-Vlaanderen. Toch komt de soort ook elders in Zeeland zéér algemeen voor.

Een kort overzicht van enkele zeer grote kolonie's is wellicht interessant mede omdat het herstel hierin duidelijk tot uiting komt.

Overzicht van enkele grote tot zeer grote kolonie's in de provincie Zeeland.

adres en woonplaats:	1967 aantal nesten	1969 aantal nesten
Oostzeedijk 6 - Colijnsplaat (Noord Beveland)	80	110
Zuidlagedijk 1 a - Kats (idem)	23	80
Frederikapolder 1 a - Rilland (Zuid Beveland)	104	125
Lageweg 10 - Anna Jacobapolder (St. Filipisland)	73	121
6 - Ilzendijke (West Zw. Vlaanderen)	28	100
„t Heultje" - Schoondijke (idem)	141	171
Heille H 82 - Sluis (idem)	164	180
Kruisstraat 3 - Nieuw Namen (Oost Zw. Vlaanderen)	226	185
Woestijnstraat 1 - Nieuw Namen-Clinge (idem)	65	105
„De Kraaghoeve" - Zaamslag (idem)	170	235
Geteld (35 à 40 % van Zeeland)	6.158	8.000
Geschat	12.500	15.000

Hierbij zij opgemerkt dat de aantallen nesten — op één na — ook in 1968 in vergelijking met 1967 overal waren toegenomen!

De zeer grote kolonie van 226 nesten in Nieuw Namen was toendertijd de grootste van ons land. Na 1967 is er geverfd aan het hof waardoor de huiszwaluw wat minder talrijk werd. Een eind verderop nam het aantal nesten echter met een evengroot aantal toe (zie Woestijnstraat 1). Bovenstaande aantallen nesten krijgen nog meer reliëf wanneer men bedenkt dat in de „Avifauna van Nederland" (1962) de huiszwaluw als „vrij talrijk" (is 2.500 tot 10.000 paar) aangemerkt wordt voor geheel Nederland!

Dat ook solitair gebouwde nesten meetellen en een groot gewicht in de schaal leggen bleek uit een onderzoek van de heer M. van Doeselaar uit Axel (Oost Zeeuws-Vlaanderen). In de bebouwde kom telde hij niet minder dan 406 nesten! Met enkele grote kolonie's mee kwam hij op 600 nesten in zijn gemeente die een oppervlakte heeft van ca. 8 km².

Het aantal van 15.000 nesten die ondergetekende voor 1969 schat voor geheel Zeeland is dan ook een zeer voorzichtige schatting, en z.i. beslist een minimum.

Een woord van dank aan allen die hebben medegewerkt aan het onderzoek is hier zeker op zijn plaats, vooral aan de twee eerder genoemde heren. Het is vanzelfsprekend dat alle gegevens zijn doorgezonden aan de heer J. Philippona die, zoals bekend, gegevens uit geheel Nederland verzamelt.

- *J. C. Wedts de Swart, Noordbolwerk 3, Middelburg*